

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 2013 tot vaststelling van het geactualiseerde monitoringprogramma van de watertoestand ter uitvoering van artikel 67 en 69 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, wat betreft de omzetting van Richtlijn 2014/101/EU

1. SITUERING

Het als bijlage 1 toegevoegd voorontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 2013 tot vaststelling van het geactualiseerde monitoringprogramma van de watertoestand ter uitvoering van artikel 67 en 69 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, wat betreft de omzetting van Richtlijn 2014/101/EU, en de als bijlage 2 toegevoegde bijbehorende bijlage betreffen de omzetting van Richtlijn 2014/101/EU van de Commissie van 30 oktober 2014 tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid.

De richtlijn betreft een wijziging van punt 1.3.6 van Bijlage V van Richtlijn 2000/60/EG (kaderrichtlijn Water). Punt 1.3.6 is een lijst van internationale normen waarmee de voor de monitoring van systeemparameters gebruikte methoden in overeenstemming moeten zijn of met andere nationale of internationale normen die waarborgen dat wetenschappelijk gelijkwaardige en even vergelijkbare gegevens worden verkregen.

Richtlijn 2014/101/EU moest omgezet zijn tegen 20 mei 2016. De Commissie is een inbreukprocedure gestart.

Daarnaast voorziet dit voorontwerp van besluit de omzetting van een aantal andere onderdelen van Bijlage V van de kaderrichtlijn Water die nog niet eerder onder de vorm van een besluit waren omgezet.

De kaderrichtlijn Water werd omgezet in Vlaamse wetgeving met het Decreet Integraal Waterbeleid (DIW). Bijlage V van de kaderrichtlijn Water werd niet in het DIW overgenomen. Deze bijlage omvat voorschriften voor de monitoring en de beoordeling van de oppervlaktewatertoestand en de grondwatertoestand. Voor de oppervlaktewatertoestand (punt 1 van Bijlage V) omvat Bijlage V een opsomming van de kwaliteitselementen (1.1) en de normatieve definities van de kwaliteitsklassen (1.2), gevolgd door een reeks voorschriften voor monitoring van de oppervlaktewatertoestand (1.3) en voor de presentatie van de ecologische toestand (1.4).

De verschillende onderdelen van punt 1 van Bijlage V werden op verschillende manieren omgezet.

- De punten 1.1 en 1.2 werden omgezet door toepassing van de normatieve definities in de uitwerking van de beoordelingsmethoden voor de verschillende kwaliteitselementen. Deze methoden worden toegepast in de stroomgebiedbeheerplannen en worden in detail beschreven in het achtergronddocument "Beoordeling van de ecologische en chemische toestand in natuurlijke, sterk veranderde

en kunstmatige oppervlaktewaterlichamen in Vlaanderen conform de Europese Kaderrichtlijn Water” bij de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas 2016-2021.

- Punt 1.3 werd, met uitzondering van punt 1.3.6, omgezet met het besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 2013 tot vaststelling van het geactualiseerde monitoringprogramma van de watertoestand (Monitoringsbesluit).
- Punt 1.3.6 werd niet omgezet in het monitoringsbesluit, maar de erin vermelde normen zijn opgenomen in het hogervermelde achtergronddocument, waarin de punten 1.1 en 1.2 zijn omgezet. Punt 1.3.6 wordt gewijzigd door Richtlijn 2014/101/EU. De lijst van normen in het achtergronddocument is de nieuwe lijst overeenkomstig Richtlijn 2014/101/EU.
- De voorschriften uit punt 1.4 werden verwerkt in het hogervermelde achtergronddocument en toegepast in de stroomgebiedbeheerplannen.

Hoewel het Vlaamse Gewest de facto voldoet aan de normen uit Richtlijn 2014/101/EU en deze normen ook opgenomen heeft in het achtergronddocument dat hoort bij de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021, is een meer formele omzetting onder de vorm van een besluit nodig. Daarom is ervoor gekozen om alle onderdelen uit punt 1 van Bijlage V van de kaderrichtlijn Water die nog niet omgezet waren in het Monitoringsbesluit, op te nemen in een nieuwe bijlage bij het Monitoringsbesluit.

De bestaande bijlage van het Monitoringsbesluit is aan een actualisatie toe wat betreft het monitoringprogramma voor zowel oppervlakte- als grondwater.

Verder werden de bijlagen van de Europese Grondwaterrichtlijn door de Richtlijn 2014/80/EU gewijzigd en gedeeltelijk omgezet in Vlaamse wetgeving via het besluit van de Vlaamse Regering van 20 mei 2016 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, wat betreft de wijziging van de achtergrondniveaus, drempelwaarden en milieukwantiteitscriteria van bijlage 2.4.1. De gedeeltelijke aanpassing van VLAREM II, bijlage 2.4.1, is in het grondwatermonitoringprogramma verwerkt.

Het Vlaamse Gewest beschikt reeds over een oppervlaktewater- en grondwatermeetnet waarin de voorschriften uit de kaderrichtlijn Water worden toegepast. De volledige omzetting van Bijlage V verandert niets aan dit meetnet, omdat alle voorschriften, ook de met Richtlijn 2014/101/EU gewijzigde, reeds worden toegepast.

Artikelsgewijze bespreking

De eerste vier artikels van het voorontwerp van besluit hebben betrekking op het hoofdgedeelte van het Monitoringsbesluit.

Artikel 1, 1°: Deze vervanging gebeurt omdat dit voorheen de enige bijlage was, maar met de aanpassingen van het voorontwerp van besluit zullen er twee bijlagen zijn.

Artikel 1, 2°: Een verwijzing naar de nieuwe bijlage 2 wordt ingevoegd.

Artikel 2: Met deze aanvulling wordt duidelijk gemaakt dat door deze aanpassingen het Monitoringsbesluit ook Richtlijn 2014/101/EU en delen van de kaderrichtlijn Water omzet.

Artikel 3 betreft een noodzakelijke aanvulling van een onvolledige verwijzing naar bestaande regelgeving.

Artikel 4 betreft een aanpassing van de verwijzing naar de oorspronkelijk bijlage die nu bijlage 1 geworden is.

Bijlage 1 wordt gewijzigd in functie van een algemene actualisatie van het monitoringprogramma. De wijzigingen voor het oppervlakte- en grondwatermonitoringprogramma zijn artikelsgewijs in het voorontwerp van besluit weergegeven.

Artikel 5 schrapt de woorden “ter uitvoering van artikel 67 en 69 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid” uit het opschrift van het besluit. De opname hiervan is niet vereist in het opschrift dat zo beknopt wordt gehouden. De rechtsgrond staat immers reeds in de aanhef van het besluit. Bovendien was de zinsnede onvolledig. Er wordt ook uitvoering gegeven aan artikel 68 DIW.

De artikelen 6, 7, 8, 10, 2°, 14, 3°, 15, 3°, en 17: De verwijzing naar de kaderrichtlijn Water of een bijlage ervan wordt telkens vervangen door een verwijzing naar de relevante Vlaamse regelgeving.

Artikel 9: Conform de Vlaamse regelgeving wordt de verwijzing naar de kaderrichtlijn Water uit de tekst geschrapt.

Artikel 10, 1°: Deze wijziging wordt doorgevoerd omdat de oorspronkelijk vermelde meetfrequentie onjuist was.

Artikel 11: Deze wijziging wordt doorgevoerd omdat de opgesomde parameters niet meer actueel en aan wijzigingen onderhevig zijn. Daarom werd ervoor gekozen om ze hier niet expliciet op te sommen.

Artikel 12: Deze wijziging wordt doorgevoerd omdat het een aanpassing betreft van de huidige monitoringsfrequentie voor biota.

Artikel 13: Conform de Vlaamse regelgeving wordt de verwijzing naar de kaderrichtlijn Water uit de tekst geschrapt.

Artikel 14, 1°: Deze wijziging wordt doorgevoerd omdat het een aanpassing betreft van de huidige monitoringsfrequentie voor gevaarlijke stoffen.

Artikel 14, 2°: Deze wijziging wordt doorgevoerd omdat het een aanpassing betreft van de huidige monitoringsfrequentie voor metalen.

Artikel 15, 1°: Deze wijziging wordt doorgevoerd omdat het een correctie betreft van de keuze van parameters voor de monitoring van de algemene fysisch-chemische parameters.

Artikel 15, 2°: Deze wijziging wordt doorgevoerd omdat het een aanpassing betreft van de huidige monitoringsfrequentie voor de algemene fysisch-chemische parameters.

Artikel 16, 1° tot en met 3°: Deze wijziging wordt doorgevoerd omdat het een aanpassing betreft van de huidige monitoringsfrequentie voor de betrokken parameters.

Artikel 18, 1°, betreft een verduidelijking van de gemeten parameters voor die types overgangswateren.

Artikel 18, 2°: Deze wijziging wordt doorgevoerd omdat het een aanpassing betreft van de huidige monitoringsfrequentie voor biota.

De artikelen 16, 17, 18 en 21 tot en met 25: Er wordt een terminologiewijziging in functie van een betere beschrijving doorgevoerd. Bij de term parameter kan het over zowel stoffen als parameters gaan. Elk woord of woordcombinatie met de term parameter(s) wordt daarom vervangen door stof- en (of) parameter of alleen stof(fen).

Artikel 19: Conform de Vlaamse regelgeving wordt de verwijzing naar de kaderrichtlijn Water uit de tekst geschrapt. De tweede aanpassing heeft betrekking op de actualisatie van het meetprogramma. De verwijzing naar de eerste cyclus van de stroomgebiedbeheerplannen (termijn 2015) wordt vervangen door de meer algemene term.

Artikel 20: De gebruikte terminologie wordt verbeterd. Het correctere woord is “gekend” in plaats van “bekend”. Omwille van datahiaten, bijvoorbeeld in het kader van actiegebieden of beschermingszones, is het aangeraden de mogelijkheid te geven deze door bijkomende meetinstallaties op te vullen, vandaar de toevoeging “of kunnen eventueel bijkomend putten worden geboord”.

Artikel 21 verfijnt de terminologie in punt 3.2.2 van de bijlage.

Artikel 22: De tekst wordt geactualiseerd en meer algemeen geformuleerd:

- Bemonsteringsfrequentie:

er wordt bijkomende motivatie gegeven voor de noodzaak voor het aanhouden van de bestaande monitoringfrequentie voor een korte termijntrendbepaling en het detecteren van een trendommekeer.

- Bemonsteringsmethode:

de toepasselijke wetgeving wordt geactualiseerd. Momenteel is alleen nog de VLAREL-wetgeving in het kader van de grondwatermonsternamen relevant, met inbegrip van de bijhorende WAC-procedure.

- Analyse- respectievelijk beoordelingsmethode:

- a) de toepasselijke wetgeving wordt geactualiseerd. Momenteel is alleen nog de VLAREL-wetgeving met betrekking tot de analyse relevant;
- b) voor een betere omkadering zijn de te gebruiken meetmethoden nader omschreven. De bepalingen voor vluchtige organische stoffen, zoals bijkomend voorzien, is toegevoegd;
- c) een actualisatie van de besluiten die van toepassing zijn op het monitoringprogramma, wordt doorgevoerd: de opname van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 mei 2016;
- d) voor een beter technisch begrip zijn formuleringen inzake “achtergrondniveau”, “slechte toestand” en “geregeld” aangepast. Dit houdt in dat als de grondwaternorm kleiner is dan het achtergrondniveau, de drempelwaarde gelijkgesteld wordt aan het achtergrondniveau; “slechte toestand” is vervangen door “ontoereikende toestand”; “geregeld” is vervangen door “regelmatig”;
- e) een actualisatie van de planningstermijnen wordt doorgevoerd: de eerder aangegeven termijn voor het verloop van de eerste planningscyclus (2015) is ondertussen achterhaald. “In 2015” en “in 2021” worden daarom vervangen door de meer algemene termen “op het einde van de planningscyclus” en “op het einde van de daaropvolgende planningscyclus”;
- f) in de tekst en in de tabel zijn de verwijzingen naar de Europese wetgeving geschrapt of vervangen door de omzetting naar de Vlaamse wetgeving. De indeling van de tabel is gekoppeld aan de Europese vereisten, met andere woorden stoffen en parameters die door de kaderrichtlijn Water verplicht moeten worden geanalyseerd (eerste blok), stoffen die door de Grondwaterrichtlijn verplicht moeten worden onderzocht (tweede blok) en stoffen die milieurisico’s inhouden en bijkomend zijn opgenomen (derde blok). Alle stoffen en parameters en bestaande definities voor kwaliteits-normen, drempelwaarden en achtergrondniveaus maken deel uit van bijlage 2.4.1 van VLAREM II. Omwille van de recente wijzigingen van de Grondwaterrichtlijn via Richtlijn 2014/80/EU en de omzetting naar VLAREM II via het besluit van de Vlaamse Regering van 20 mei 2016 zijn de in de wetgeving verplicht te onderzoeken stoffen fosfaat en nitriet nu in blok 2 opgenomen;
- g) de meetinspanningen worden geactualiseerd. Om gevolg te geven aan de vereisten van de Grondwaterrichtlijn en de omzetting naar VLAREM II, bijlage 2.4.1, worden de twee vluchtige organische stoffen trichloorethyleen en tetrachloorethyleen vanaf 2016 ook actief gemeten in het kader van het grondwatermonitoringprogramma.

Artikel 23: De verwijzing naar de Europese wetgeving in hoofdstuk 3.2.5 wordt vervangen door de relevante Vlaamse wetgeving. Voor een beter technisch begrip wordt de term “(bijv. intrekgebieden)” ingevoerd en “parameters” vervangen door “stoffen”.

Artikel 24: De tekst met betrekking tot de monitoring van beschermde gebieden zoals grondwaterafhankelijke terrestrische en aquatische ecosystemen wordt geactualiseerd. Er zijn ondertussen meer meetgegevens voor dergelijke gebieden beschikbaar, zodat de tekst wordt genuanceerd. Gebiedsgerichte meetinspanningen zijn mogelijk, terwijl dit vroeger minder het geval was.

Artikel 25: Deze aanpassing actualiseert de termijnen van de meetfrequenties. In de bijhorende tabellen worden de termijnen met betrekking tot de bemonsterings- en meetfrequenties naar meer realistische termijnen aangepast. Naast de algemene toestandsbeoordeling heeft dit vooral de bedoeling trend en trendomkeer op een voldoende onderbouwde manier te kunnen bepalen. Ook wordt een aantal termen voor een beter begrip aangepast: “bekend” vervangen door “gekend”; “bijkomende stoffen” vervangen door “opkomende stoffen”.

De artikelen 26 en 30: De verwijzing naar de Europese wetgeving wordt aangepast: “KRLW-rapportering” wordt vervangen door “SGBP-rapportering”.

Artikel 27: De tekst wordt geactualiseerd en meer algemeen geformuleerd:

- Bemonsteringsfrequentie:

nuancering van de tekst voor meer rationele handhaving: in specifieke gevallen “bestaat de mogelijkheid om” met een nog hogere frequentie te bemonsteren, maar dit moet niet, zoals eerder vermeld.

- Bemonsteringsmethode:

de toepasselijke wetgeving wordt geactualiseerd. Momenteel is alleen nog de VLAREL-wetgeving in het kader van de grondwatermonsternamen relevant, met inbegrip van de bijhorende WAC-procedure.

- Analyse- respectievelijk beoordelingsmethode:

- a) aanpassing van de formulering voor een betere leesbaarheid van de tekst: “zijn conform” wordt “komen overeen met deze van”;
- b) de toepasselijke wetgeving wordt geactualiseerd. Momenteel is alleen nog de VLAREL-wetgeving met betrekking tot de analyse relevant;
- c) voor een betere omkadering zijn de te gebruiken meetmethoden nader omschreven;
- d) actualisatie van de besluiten die van toepassing zijn op het monitoringprogramma. Opname van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 mei 2016;
- e) in de tekst en in de tabel zijn de verwijzingen naar de Europese wetgeving vervangen door de omzetting naar de Vlaamse wetgeving of geschrapt. De indeling van de tabel is gekoppeld aan de Europese vereisten, met andere woorden stoffen en parameters die door de kaderrichtlijn Water verplicht moeten worden geanalyseerd (eerste blok), stoffen die door de Grondwaterrichtlijn verplicht moeten worden onderzocht (tweede blok) en stoffen die milieurisico's inhouden en bijkomend zijn opgenomen (derde blok). Alle stoffen en parameters en bestaande definities voor kwaliteitsnormen, drempelwaarden en achtergrondniveaus maken deel uit van bijlage 2.4.1 van VLAREM II. Omwille van de recente wijzigingen van de Grondwaterrichtlijn via Richtlijn 2014/80/EU en de omzetting naar VLAREM II via het besluit van de Vlaamse Regering van 20 mei 2016 zijn de in de wetgeving verplicht te onderzoeken stoffen fosfaat en nitriet nu in blok 2 opgenomen.

Artikel 28 verfijnt de terminologie in de punten 3.3.3 en 3.3.4 van de bijlage.

Artikel 29: De bemonsteringsfrequentie van de gespannen watervoerende lagen met hoge tot matige advectieve snelheden wordt aangepast. Bovendien wordt de terminologie in de tabel verfijnd.

Artikel 31: Een rechtstreekse verwijzing naar de Europese wetgeving wordt verwijderd. Er bestaat geen gelijkkluidend artikel in de Vlaamse wetgeving. Actualisatie van de tekst met betrekking tot de beschikbare meetinstallaties:

- a. het primair grondwatermeetnet werd in de periode 2004-2009 uitgebreid. Een deel van de putten is pas sinds 2010 volledig operationeel. Een betrouwbaarheidsanalyse is ondertussen voor alle putten mogelijk;

- b. er is toegevoegd dat bij vastgestelde datahiaten eventueel putten van andere organisaties kunnen worden ingeschakeld of overgenomen of bijkomende putten kunnen worden geboord, en dit om tot maximaal betrouwbare informatie te komen met betrekking actiegebieden en herstelprogramma's op vlak van grondwaterkwantiteit.

Artikel 32: Voor een betere procesomschrijving wordt een term vervangen.

Artikel 33: De tekst wordt geactualiseerd en meer algemeen geformuleerd:

- Meetfrequentie:

op basis van nieuwe kennis gebeurt een exactere omschrijving van het proces.

- Meetmethode:

gebruik van betere terminologie. De term "opgemeten" wordt vervangen door "gemeten".

- Beoordelingsmethode:

- a. de verwijzing naar Europese wetgeving wordt vervangen: "KRLW-monitoringprogramma" wordt vervangen door "SGBP-monitoringprogramma";
- b. actualisatie van de termijnen: ondertussen zijn al meetreeksen van meer dan twintig jaar ter beschikking, bijgevolg wordt "tien" vervangen door "twintig".

Artikel 34: Gebruik van een betere terminologie: in deze titel wordt het oorspronkelijk gebruikte woord "daarvoor" vervangen door "eerder".

Artikel 35: Voor een betere leesbaarheid van de tekst wordt de formulering "Een vernatting kan eveneens tot ongewenste effecten op de ecosystemen leiden." vervangen door "Een vernatting kan eveneens ongewenste effecten op de ecosystemen hebben."

Artikel 36: De term "grondwaterafhankelijke natuurgebieden" wordt nader gespecificeerd als "grondwaterafhankelijke terrestrische en aquatische ecosystemen". Dit is de terminologie die ook in de kaderrichtlijn Water en het DIW wordt gehanteerd.

Artikel 37: Aanpassing van de verwijzing naar de Europese wetgeving. In de titel "Submeetplaatsen in het kader van de KRLW-rapportering aan Europa" wordt vervangen door "Submeetplaatsen in het kader van de SGBP-rapportering."

De nieuwe **Bijlage 2** bij het monitoringbesluit vormt bijlage 2 bij deze nota en omvat het volgende:

Punt 1.1 komt overeen met punt 1.1 van Bijlage V van de kaderrichtlijn Water. De kwaliteitselementen zijn woordelijk dezelfde voor de categorieën rivieren, meren en overgangswateren en voor kunstmatige en sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen. In de kaderrichtlijn Water omvat dit punt daarnaast ook nog de categorie kustwateren, maar die is hier niet overgenomen omdat die categorie niet gedefinieerd wordt door het DIW.

Punt 1.2 komt overeen met punt 1.2 van Bijlage V van de kaderrichtlijn Water.

Punt 1.3 omvat een inleidende zin "Monitoring van de ecologische en chemische toestand van oppervlaktewateren gebeurt volgens Bijlage 1 van dit Besluit." Hiermee wordt verwezen naar de reeds bestaande bijlage van het monitoringsbesluit, dat nu Bijlage 1 wordt, en waarin voorzien wordt in de omzetting van de punten 1.3.1 tot en met 1.3.5. Punt 1.3.1 van deze bijlage komt overeen met Punt 1.3.6 van Bijlage V. Het betreft de versie die is aangepast overeenkomstig Richtlijn 2014/101/EU.

Punt 1.4 komt overeen met punt 1.4 van Bijlage V van de kaderrichtlijn Water.

2. BUDGETTAIRE WEERSLAG

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het advies van de Inspectie van Financiën van 26 september 2016 gaat als bijlage 3 en stelt dat het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist is.

3. WEERSLAG OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap.

4. WEERSLAG OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op de lokale besturen.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het voorontwerp van besluit is aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2016/271 van 4 juli 2016.

Het voorstel van beslissing betreft een voorontwerp van besluit waar geen vrije beleidsruimte bestaat, aangezien het om de omzetting van een richtlijn gaat, en vereist dan ook geen reguleringsimpactanalyse.

Het voorstel van beslissing betreft een voorontwerp van niet reglementair besluit, in de zin van artikel 3, §1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, en vereist dan ook geen advies van de Raad van State.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist haar goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 2013 tot vaststelling van het geactualiseerde monitoringprogramma van de watertoestand ter uitvoering van artikel 67 en 69 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, wat betreft de omzetting van Richtlijn 2014/101/EU, en aan de bijbehorende bijlage.

Joke SCHAUVLIEGE
Vlaams minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw